



Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Kabaret Royal

Brinkmann, Svend

Publication date:
2011

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Brinkmann, S. (2011, jan. 21). Kabaret Royal.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Inspirationstekst til KABARET ROYAL på Det Kongelige Teater

Svend Brinkmann, Professor i psykologi, Aalborg Universitet, svendb@hum.aau.dk

”Et civiliseret menneske behøver ikke at finde sig i noget, som er for alvor ubehageligt”, skriver Aldous Huxley i *Fagre nye verden*. Civiliseringsprocessen har medført en fjernelse af smerte, lidelse og ubehag. Hvorfor skal man lide, når lidelsen kan fjernes? Hvorfor skal man have det svært, når den oplevede vanskelighed blot er et dysfunktionelt neuralt mønster, der kan ændres farmakologisk? Hvorfor skal man føle dårlig samvittighed, når følelsen kan elimineres med en pille?

Fra psykologi til biovidenskab

Det tyvende århundrede var psykologiens århundrede. Civiliseringsprocessen havde frembragt en psykologi, der anvendte samtalen til at løse menneskers problemer. Mennesker blev anset som besiddende indre dybder, grundlagt i barndommen, som kunne opdages og udvikles. Skolerne anvendte erfaringspædagogik, der byggede på børnenes egen forståelse af verden, og man indførte psykologiserede ledelsesformer i virksomhederne. Eleverne skulle i ”Den gode stol”, og medarbejderne skulle praktisere mindfulness. Læreren blev terapeut, og lederen blev coach.

De kommende århundreder bliver biovidenskabernes. Psykologiens billede af mennesket som havende et indre selv, der skal realiseres, bliver afløst af neurovidenskabelige og genetiske interventionsformer. Vi får medicin og genterapi, der kan anvendes mod alskens sygdomme. Og vi får ”kosmetisk farmakologi”, hvor medicinen kan bruges til at optimere menneskers kreativitet, intelligens, virkelyst og lykke. I skolerne får vi neuropædagogik, og i virksomhederne bliver man ikke længere personlighedstestet, men gentestet og hjernescannet, før jobsamtalen.

Man kunne tro, at samfundet ville blive gråt og kedeligt af denne udvikling. En slags sovjetisk maskine, hvor masserne retter ind og tavst gør deres pligt. Men sådan går det ikke. For biovidenskaberne vil lære os humor, innovation og udvikling. Lykkepiller bliver suppleret med kreativitetspiller, og de få, som medicinen ikke virker på, kommer til at lide af ”Innovation Dysfunction Disorder” (IDD). Psykofarmakologisk humorterapi bliver indført på både skoler og arbejdspladser, for livet handler om at have det sjovt. Den positive psykologi bliver til den positive

biologi. "Reduced Humor Level Disorder" (RHLD) bliver diagnosen for mennesker, der ikke synes, det er morsomt.

Fra den menneskelige natur til cyborg-teknologi

Det er ikke bare menneskets biologi, der bliver genstand for intervention med henblik på optimering. Hvor man i årtusinder havde klynget sig til en forestilling om "Den menneskelige natur" (enten på kristent, naturfilosofisk, eller oplysningsfilosofisk grundlag), bliver det stadig vanskeligere at tale om "det naturlige". Det, der tidligere blev opfattet som menneskets natur, bliver konstant modificeret (fx genetisk), og der kommer cyber-teknologiske hjælpemidler, der udvider menneskets erkende-evner og socialitet betragteligt.

Gamle sociale medier bliver bygget direkte ind i hjernen på mennesker, der vil kunne kommunikere med stort set hvem som helst, når som helst. I begyndelsen er det kun for nogle få techno-freaks, men det vil hurtigt blive obligatorisk for det nyfødte barn at få Community-implantatet® indopereret ved fødslen. Mennesker begyndte at tale for ca. 50.000 år siden, vi opfandt skriftsproget for ca. 5000 år siden, bogtrykkerkunsten for ca. 500 år siden og internettet for ca. 50 år siden. Community-implantatet® vil være en endnu større revolution, der opløser individet som vi kender det i dag. Hvor man i gamle dage talte om et menneskes identitet – evne til at være den samme over tid – vil man tale om menneskers "differentitet", dvs. mulighed for konstant at udvikle sig, blive en anden og indgå i kommunikationsfællesskaber med andre "differentiteter". Religiøse grupperinger vil fejre udviklingen som et Nirvana, der giver mulighed for deltagelse i en fælles, forskelsløs enhed. Nogle få nostalgikere vil begræde individualitetens bortfald. Disse nostalgikere lider ofte af RHLD.

Fra nationalstater til virksomheder

I år 2000 var halvdelen af verdens største økonomier nationalstater. Den anden halvdel var virksomheder. Inden længe vil alle de største økonomier være virksomheder. De store virksomheder vil få eget politi, egne skoler og hospitaler, og vil ikke være bundet af nationalstaternes principielle krav om lighed for alle borgere. Virksomhederne vil øge deres profit og magt ved at udvælge sig de mest innovative, begavede, humoristiske og sunde medarbejdere, og familier vil gennem generationer blive knyttet til bestemte virksomheder. Fodboldlandskampe bliver afløst af firmafodboldkampe, og det er en global begivenhed, når General Motors spiller mod Toyota.

Kritikere kalder det enden på demokratiet. Tilhængerne hævder, at det i stedet er demokrati version 2.0. For medarbejderne får indflydelse på virksomhedens regler, værdier og drift ud fra deres evne og vilje. De, der vil og kan arbejde, får privilegier, aktier og mulighed for at stille op til bestyrelsen, mens de, der ikke kan eller vil arbejde, bliver udvist fra virksomhederne og må leve i den rest af civilisation, som nationalstaterne vil være reduceret til. Krige vil ikke forsvinde, men vil ændre form, og virksomheder vil købe våben og soldater og vil i tilspidsede konkurrencesituationer gå direkte efter fjenden.

Fra ”naturlig død” til selvmord

Fremtidens mennesker vil som nutidens være besat af alder. Centrale værdier som kreativitet og humor hører ungdommen til, og ungdommen vil blive livslang. Identitet var engang det, man etablerede som afslutning på ungdomsårene, men i et samfund, hvor identiteten er opløst, fortsætter ungdommen til døden. Livslang læring bliver læring til døden. Døden går fra at være en ”naturlig” afslutning på livet, der indfinder sig, når den vil, og bliver i stedet en planlagt begivenhed.

Ethvert menneske vil ud fra neurobiologisk og genetisk viden kunne beregne det tidspunkt i livet, hvor summen af glæder bliver mindre end summen af lidelse. På et tidspunkt kan ikke engang videnskaben forhindre lidelsen, og den logiske konsekvens er da selvmordet. Hvorfor leve, hvis livet tilbyder mindre lykke end smerte? Den planlagte død bliver en central del af oplevelsesøkonomien, og når de kendte sportsstjerner eller virksomhedsledere dør, transmitteres seancen hele planeten rundt. Menneskene går i døden i forvisningen om, at de iagttages og måske endda elskes af andre. Udenfor de store virksomhedsfællesskaber dør folk stadig upåagtet og ”naturligt”, men dette opfattes som uværdigt.

Jeg begyndte med Huxley og vil også ende med ham. Verdensstaten i hans *Fagre nye verden* har som motto ”Fællesskab, Identitet, Stabilitet”. Der vil ikke komme nogen verdensstat, og identitet og stabilitet vil ikke blive styrende værdier. Fællesskab vil der fortsat være, men det vil blive på markedets betingelser. Identiteten vil blive knyttet til udvikling og optimering via biomedicin, og vil derfor blive flydende og reelt opløst. Og det eneste stabile vil blive den konstante forandring.